

N. F. 26

26
25

Q. D. B. V.

RES MECKLEN.

BURGICAE,

DUCTU

CONRADI SAMUELIS
SCHURZFLEISCH,

expositæ

à

JUSTO LUDOVICO Olthoff/
MECKLENBURGICO

WITTENBERGÆ Anno Ibc Ibc LXXVII.

WITTENBERGÆ,

Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typ.
Anno MDCXCV.

Z.

3

RESMEDIKALIA
BURGICAE
CONRADI SAMUELIS
BOHNERMANNI
JUSSTO THEOLOGICO
MAGISTRO
WITTEBERGENSIS
THEATRICALIS
CHRISTIANI
ANNO MDCCLXX

I.

Duces Mecklenburgici à regibus orti sunt, qui eâ dignitate usque ad Pribislaum II. floruerunt, & priscis Henetorum insignibus ornati, latè dominari cœperunt, quibus nomen inditum est ab antiquissima urbe Megapoli, cujus quædam rudera supersunt, cujusque ex ruinis Vismaria apud sinum Codanum crevit. V. *Alb. Cranz. Vandal. lib. 7. cap. 11. Johannes Possel. in oratione de Rostochio. Petrus Lindeberg. Chron. Rostoch. aliq. Civitatis Obotritorum Mecklenburg jam ævo suo meminit Adamus Bremensis l. 4. c. 12.*

2. Idem ille Pribislaus ex gentis suæ more in mansuetudinem Christianam mutatus, totum illum tractum, qui inter Albim & mare Baltici littoris oram jacet, Saxonice ritibus imbuit, & plurima in eo genere perfecit, quæ nomen ejus immortalitati consecrarunt. Quare Helmodus, cui neque fidem neque auctoritatem derogare possum, ingenuè scripsit. *Omnia Slavorum regio, incipiens ab Egdora (qui est limes regni Danorum) & extenditur inter mare Balticum*

B 2

Et Al.

Et Albiam, per longissimos tractus usq; ad Zuerin, olim insidiis horrida, Et penè deserta, nunc dante Deo tota redacta est velut in unam Saxonum coloniam, & quæ ibi sequuntur, l. 2. chronic. Slavon. cap. 14. De Zuerina V. Detmarus chron. l. 8.

3. Sub hoc tempus instaurari cœptum est Mecklenburgum, à quo postea Obotritorum Principes nomen tulerunt, & solenniori auspicio inde appellati, multa & magna opera perfecterunt. Nam etsi jam ante Pribislaum ibi sedes potentiae atq;ve aula Principum nostræ gentis fuit, tamen Niclotus Obotritorum rex, idemq;ve Pribislai, à quo auspiciatus sum, Pater gravitate inductus, castrum illud igni subiecto cremavit, veritus, ne ab Henrico Guelpho expugnaretur. Helmold. I. c. 87. & II. c. 14.

4. Itaq;ve hoc loco aliena est *Megalopolis*, quæ commemoratur in *notitia Episcoporum provinciae Procos*, de cujus situ egregii summiq;ve viri dubitant, & mendum notant atq;ve suspicantur eruditi, quando *Megalopolis* in fines regiminis Africae proconsularis descripta narratur. Fuitq;ve hæc causa nuper, cur *Henricus Noris* Johannem Garnerium castigaverit, quòd Africae *Megalopolin* attribuisset. In *notis ad inscriptiones epistolarum Synodaliū Cl. Viro Antonio Magliabechio, Sereniss. Magni Ducis Florentiae bibliothecæ*

ibeca praefecto, & ob variam exquisitamq; doctrinam magnopere culta nobis aestimatoq; dicatis, pag. 26. Neq;ve hic referri attinet Megalopolin Peloponnesi, quam Pausanias cum Babylonis illo comparavit, in Arcad. neq; Megapolin Illyricorū Urbem, cujus meminit Polybius IV. 25. Nostra, de qua hic loquimur, Megapolis etiam Magnopolis appellata est, quod seculo Graecarum literarum rudi est condonandum, apud Helmoldum lib. 1. chron. cap. 87. Conf. Cranzius Vandal. lib. 6. cap. 36.

5. Cujus urbis memoria eo illustrior esse debet, quod sumtus ab ea titulus semper est retentus, & Principibus in republica Germanica eminentem locum consecutis tantum decus ornamentumq; attulit, ut quoq; Ducum, quorum altissimus in imperio gradus est, titulo ornarentur. Graviter Cranzius scripsit, cum propter Vismariam Mecklenburgum oppidum, tum propter Mecklenburgum nomen titulumq;ve Obortitorum sublatum extinctumq;ve esse. *Vandal. lib. 7. cap. 11.* Dominicus Marius Niger refert, Vismariam prius, quam eo nomine insigniretur, appellatam fuisse *Marionis oppidum*, *Geograph. Comment. V. p. 75.*

6. At prudenter & consultò *Venedorum principatus* titulo Serenissimorum Ducum nostrorum additus fuit, cum ut veteris gentis me-

moria fervaretur, tùm ut indicaretur, *Obotritorum* terram antiquo jure in eorum potestate ditioneque esse. Quamquam *Cranzius* Vandalorum & Venedorum nomen confundit, quùm tradit, Duces Mecklenburgicos defuisse appellari Vandalos, qui revera defierunt Venedorum nomine appellari. Proinde nullo idoneo auctore scripsit *Johannes Palatius*, Sorabos, qui superiorem, Albis oram, & Obotritos, qui patriam meam incoluerunt, partem nationis Vandalorum fuisse, *in Aquil. Saxon. notat. marginal. p. 4. Et alibi.* Neque tamen negaverim, illos Venedos, qui Wagri dicuntur, nomini necessitudiniqu; Saxonum post insertos fuisse, adeò, ut ductis illuc ex terris Saxonum coloniis, Wagria cœperit dici nova Saxonia, & Holsatiæ, quæ alio nomine Saxonia transalbina audit, conjuncta fuerit, etsi ab ea ante & imperio, & lingua discernebatur. De qua Saxonum, Fresonumque & Hollandorum migratione in Wagriam facta, vid. *Helmoldus l. 1. chron. cap. 57. ex eoq; Johannes Isacius hist. rer. Dan. lib. 5. p. 229.*

7. Familia nostrorum Principum non modò multis variisq; laudibus cumulata fuit, sed etiam nobilissimæ antiquitatis mensuram implevit. Quare *Nicolaus Marschalcus Thurius*, quo nemo diligentius res patrias pervestigavit, ex
vetu-

vetustissima Anthyrii stirpe originem arcessit,
cui assentiuntur *Sebastianus Munsterus*, *Hieronymus*
Henninges, *Elias Reusnerus*, *Johannes Posselius*,
Johannes Bocerus, aliiqve viri doctrinâ &
multâ lectione præstantes. Quorum sententi-
am neqve refellere, neqve confirmare in animo
est. Quamvis haud desint mihi argumenta,
quibus probem, ultimos laudatissimorum
Principum horum majores non ex Asia, ubi nun-
quam Obotriti militarunt, sed ex Europæ illa
parte, quæ Sarmatia dicitur, jam diu ante Karo-
lingorum tempora profectos, lumem quoddam
virtutis familiæqve suæ in his oris accendisse, po-
sterisqve suis prætulisse. Tum verò non con-
venit ætati Alexandri M. ut dicamus, tunc fuisse
hæreditarios Henetorum Principes, & insignia
sua ab eo accepisse. Namqve arma gentilitia
Bucephali imagine distincta adeo more majo-
rum sumpta sunt, ut denotarent præscam gen-
tis nostræ ferociam, ac simul indicarent insignia
illa non fortunæ, sed fortitudini esse tribuenda.
In qua re valde sibi placuerunt veteres, & à bru-
tis insignioribus virtutum pariter atqve insi-
gnium symbola acceperunt. V. *Barthol. Chas-*
sanus Catal. glor. mund. 78. confid. Ipse etiam A-
lexander M. qui primò Bucephalum domuit, e-
jus imaginem in plerisqve numis extare voluit;
cujus

cujusmodi sunt, qui præ se ferunt effigiem tauri-
ni capitis, quique literas ΒΟΤΚΕΦ. expressas ha-
bent. Testis est *Strabo*, ejus memoriæ urbem
Bucephaliam dicasse, *Geograph. l. XV.* Adsti-
pulantur *Plinius l. VI. H. N. C. XX.* *Curtius*
IX. 3. 23. *Solinus cap. XLVII.* *Stephanus de*
Urbibus in hoc vocabulo: Aristophanis Scholia-
stes in ^{VE ΦΕΛ.} *p. 123. edit. Beseti.* Nectamen pro-
pterea detrahant de summa eruditione meritis-
que *Godeschalci*, quippe excusandi, quum illa
ultima & fabulis involuta tempora respexit: in
ceteris ubi tabulas & monumenta usurpavit,
magnopere est laudandus.

8. Sed ut humana omnia, ita quoque Obo-
tritorum iste principatus varias mutationes
habuit, & in quod culmen evedtus est, in eo non
semper eadem felicitate stetit. Ad Danos dela-
tus est à Canuto ejus gentis principe, qui postea-
quam *Henrici I.* propago defecerat, regnum
Obotritorum, quod illius propinquis *Pribisla-*
& *Nicloto* debebatur, à *Lothario II.* imperato-
re Anno M. CXXXIII. traditum suscepit. Eo à
Magno patruale interempto, *Waldemarus* Ca-
nuti filius cum *Henrico Leone* Guelfo *Pribisla-*
um, *Nicloti II.* filium multis bellis fatigavit, ad-
eò ut magna regionis parte multaretur. Ita-
que rebus planè inclinatis, in pacem consensit, &
se su

se suosque ex superioribus molestiis recreavit.
Fuitque hic ultimus Obotritæ gentis regum,
Princeps magni sanè animi, summisque pericu-
lis defunctus, cui à divino numine tributum est,
ut animum à profana superstitione pertinaciaque
ad cultum religionemq; Christianam revocaret,
& Principatum à duobus hostibus vastatum &
direptum templis ædificiisque ornaret. Qua
in re Godeschalcum proavum est imitatus, quip-
pe qui religionis causam omni felicitate potio-
rem duxit, & auctoritate meritisque patriam
cum primis firmavit. *V. Helmoldus l. 1. cap. 49.
seqq. Abbas Stadenf. an. 1133.*

9. Quo factum est, ut Principes nostri
comiter haberent Duces Saxonie, & quæ illis è
re visa essent, minimè tunc aspernarentur. Cu-
jus rei exemplum satis luculentum in Pribislaò
reperiamus, qui & propositas ab Henrico Duce
conditiones accepit, & quæ ille probasset, sibi
non displicere est testatus, *apud Helmoldum l. 1. c.
83.* Tum verò tradit *Franciscus Irenicus*, Prin-
cipes nostros, cum per iniquam belli fortunam
de loco regio dimoti fuissent, *partim sub ducatu
Saxonie, partim sub Pomerania comprehensos
fuisse, German. exeges. l. III. cap. XCIIIX.* Neque
me fugit, non modò Mecklenburgicos, sed eti-
am Pomeranos Venedosque prope omnes Ca-
B nuto

nuto V. Daniæ regi aliquando paruisse. *Jo. Is. Pontan. hist. Dan. l. 6. p. 291. Jo. Posselius etiam affirmat, Nicolotum Valdemari filium Rostochium Erico IX. regi Daniæ permisisse, quod post certis conditionibus ab Henrico Leone est receptum, Orat. de Rostoch. p. 19.*

10. Cujus mutatae dignitatis causæ & diligenter, & graviter à Carolo IV. sunt expensæ, quando Albertum & Johannem, Henrici Leonii filios, in Ducum fastigium evexit, & palam comprobavit, hoc regiae stirpi se tribuisse, quod ad Bucephali caput, quo insignia eorum constant, Coronam adjunxisset. *Munsterus Cosmogr. l. 3. c. 459. ex eoq; Limnaeus l. P. l. 5. c. 12. Conf. Johannes Bocerg in historia ducum Mecklenburg. versibus exarata. Inaugurationis solennia peracta sunt Pragæ anno supra millesimum trecentesium quadragesimo nono. V. Johannes Dabravius hist. Bojem. l. 22. Jo. Is. Pontan. hist. Dan. lib. 7. ad. b. an.*

11. Captabat quidem diffidii causam pro more suo Carolus IV. propterea quod nil perinde cuperet & vellet, quam ut Albertum & Johannem contra Ludovicum Bavarum socios adjuutoresque haberet. Idcirco hanc ejus evertendi rationem iniiit, atque adeo Principes, quorum ope auxilioq; contra vicinum potentemque ænulum

mulum indigebat, tam luculento beneficio sibi conciliavit, non passurus, ut is Marchiâ Brandenburgicâ, cujus hæredes Ascanii defecerant, in proximo potiretur. Eo consilio fallaciam invenit, & rumorem dissipavit, tanquam Waldemarum nondum esset mortuus, & hominem quendam instruxit atq; subornavit, qui diceret, se esse Marchionem Waldemarum, ut Ludovicum marchionem summoveret, *Alberto Argentinensis Chron. p. 146. Jo. Dubravius hist. Bojem. l. 22. Jo. Micraëlius Chron. Pomeran. lib. 3. p. 333. qui istius Pseudowaldemari, quem mole operam dedisse constat, nomen refert, ac monet, eum juvenili ætate armigeri munia in aula veri Marchionis Waldemari obiisse, atque adeo negotiorum ipsius haud ignarum fuisse.*

12. Nunc instituto meo convenit, ut divorum Principum memoriæ tribuam, quas & quo jure provincias acquisiverint, quibusque modis vetus patrimonium redintegraverint. Sanè enim fortuna quoque multa ipsorum meritis rependit, & hæreditatibus connubiisque auxit firmavitque. Quamquam de *Stargardie* dynastia incertum reliquerunt historici, quo titulo in ejus possessionem venerint, quoque tempore hæreditario Dynastarum Stargardiæ nomine appellari cœperint. Ego certum habeo, Stargar-

diā illam veterem, quā adiectione à Stargardia Pomeraniæ ulterioris urbe distinguitur, ab Obotritis esse ædificatam. Inde ad Marchiones Brandenburgicos Ascaniæ gentis pervenit: postea ad Henricum Leonem Mecklenburgicum delata est, quando is tractum illum dotis nomine acquisivit, & hæreditarium jus atque titulum Dynastiæ Stargardensis ad filios successoresque suos devolvit. Cujus filius Johannes Stargardiam omni elegantia aulæque excoluit. Inspexi tabulas, in quibus Henricus Leo *dominus Stargardia* appellatur. Exemplum est diplomatis apud *Johannem Isacium Pontanum*, ubi Ericus VI. Daniæ rex *dominium Rostochiense* eidem possidendum tradidit, in quo *domino Henrico Megapolensis ac Stargardie* nominatur, *bist. Dan. l. 7. an. MCCC XVII.* Eum *Johannes Micralius Chron. Pomeran. l. 3. p. 323.* Waldemari Marchionis & Septemviri Brandenburgici generum scribit. Unde factum memorat, ut Henricus jure hujus connubii, extincto ultimo Marchione Brandenburgo-Ascaniæ stirpis, Prenzlaviam, Pasewalcum & Marchiam Uckeranam tanquam ditionis Brandenburgicæ prætenderet, *ibidem.* Quem tamen Reusnerus Henningsium secutus, alique haud infimi auctores Alberti Marchionis Brandenburgici filiam duxisse

xisse tradunt. *Βασιλ. p 402.* Reusneri sententi-
am & adduxit & probavit *Johannes Limnatus*
jur. publ. lib. 5. cap. 12. Hisque ut acceda-
mus, facit Cranzii rerum Mecklenburgicarum
peritissimi auctoritas. Qui refert, Henricum
Leonem, ductâ Alberti Marchionis Branden-
burgici filia Beatrice, partim jure belli, partim
jure emptionis *traditum Stargardensem*, qui antea
in ditione Marchionum fuerat, obtinuisse, & à
Christophoro I. Erici VI. de quo ante traditum
est, fratre, & in regno Daniæ post occisum Abe-
lem successore in solidum cessam perpetuo ad
posterum jure consecutum fuisse, *Vandal. lib. 8.*
cap. 3. & 4. Constat enim indubitatis sanè mo-
numentis, Henricum tres uxores habuisse, pri-
mam Alberti, alteram Rudolphi Saxonis Ascanii
filiam, tertiam Rugiæ Principis viduam. *Cran-*
zsius ibidem. Quare dubiæ & dissidentes quo-
rundam sententiæ nunc nullo negotio intelligi
judicariq; possunt.

13. Verùm pro sapia Johannis Ducis, Hen-
rici Leonis F. cui Stargardia obvenit, floruit us-
que ad Ulricum, qui anno MCCCCXXI. re-
bus humanis exemptus, propaginem suam ter-
minavit. Quo casu accidit, ut Magnus, qui ex
Alberto I. descendebat, *Stargardiam* faustis pa-
triae auspiciis cum ducatu Megapolensi conjun-

geret, & splendore noninis potentiaq; valde se il-
lustraret. *Dav. Chytr. Sax. l. 1. p. 42. Superiora*
attigerunt Petrus Lindebergius Chron. Rostoch. l.
2. cap. 10. Melch. Nebel. in descript. Germanica re-
gionis Mecklenburg. Abrahamus Sauer, Johan-
nes Micraelius, aliq.

14. Ita cum neque fructu laborum, neque
justis accessionibus carerent nostri Principes,
haud exiguo terrarum spatio aucti, in pace feli-
citateque sua conqvierunt. Quamquam autē
neq; aliena affectarunt, nec, quantum in ipsis fu-
it, regiones suas incertis dubiisque bellis obje-
runt, tamen ex fortunæ incrementis haud parvā
subinde voluptatem ceperunt. Eum ad modum
fortiti sunt *Comitatum Sverinensem*, quē Hen-
ricus Leo Guelphus in Guncelinum, ex Bartens-
lebiis, quorum generis summus semper fuit
splendor, contulit. Hujus posteris virilis sexus
in Ottone, cui Rosæ cognomen erat, defecerunt.
Sed unica ejus filia, atque Comitatus hæres Ri-
chardis Albertus II, hujus nominis Megapolita-
no Duci nupsit, & maritum tam luculentā posses-
sione, quæ etiamnum in ditione nostri Principis
est, auxit ornavitque. *V. David Chytraeus Saxon.*
lib. 13. p. 327. Meibomio in chron. Hermannii de Ler-
beke p. 60. Chronicon Brunsvicensis p. 143. Cyria-
cus Spangenberg. in spec. Nobilitat. fol. 298. Alio-
qui

quod Gunzelini memoria celebratur passim in monu-
mentis Helmoldi atq; Arnoldi Lubecensis.

19. *Vismaria*, quam Guncelinus II. Comes
instauravit, anno M CCCI. pervenit ad Henri-
cum Ducem Megapolitanum, qui ob navatam
bello sacro operam Hierosolymitanus dici cœ-
pit: à quo tempore fuit juris Mecklenburgici, &
rebus bello tricennali turbatis erepta quidem
Ducibus nostris, sed anno M DC XXXII. ab A-
dolpho Friderico foedere & viribus Gustavi A-
dolfi regis recuperata. Demùm cum pacis cau-
sa pactum Osnabrugæ fieret, Suedis foederatæ
militiæ satisfactionem poscentibus, præter Prin-
cipum nostrarum culpam A. M DC XLIX. ces-
sa est, mansitq; in horum potestate usque ad A.
M DC LXXV. quo Dani occupatum etiamnum
sub imperii clientela possident, ad priores domi-
nos redituram, siquidem jus postliminii valitu-
rum esset, ferretq;ve ita ratio satisfactionis belli
socialis. *V. post Cranzium Dav. Chytraus Saxon.*
p. 252. conf. Johannes Regkmann. in chron. Lube-
cens. Job. Angel. à Verdenbagen part. 3. cap. 22.
de rebus publ. Hans. Job. Lindeberg Cbr. Rostoch.
l. 3. qui pleraq;ve jucunda & pragmatica ejus urbis
tractarunt. Eam Henricus, de quo jam com-
memoravi, armis in potestatem suam redegit, &
jure Lubecensi multisq;ve & magnis privilegiis
dona-

donavit, qui & ibidem è vita decessit. *Cbytr. cit. l. Reusner. Basil. p. 461.* Portum habet commodissimum, & navigationi maris Baltici opportunissimum, in quæ jam veteri privilegio Ottoniano Suerinensibus civibus navigandi liberè ac sine onere jus est. *Spreng. jurisprud. publ. l. 3. cap. 21.* Insula Paluda, vulgò Poel nominata, rudera quædam antiquitatis priscorum Slaviæ regulorum ostendit.

16. *Principatus Venedorum*, A. M CCCC XXXI. mortuo Wilhelmo, ultimo Wendiaë Principe, propter communem stirpem ad Mecklenburgi & Stargardiaë Duces transiit, atque nomen hoc à priscis tributū seculis constanter servavit. *Cranzius Vandal. l. 11. cap. 39. Cbytr. Sax. pag. 42.* Estque hic rectè & instituto nostro conventer explicandum, quod adducto loco scripsit Cranzius, duces Megapolitanos & Stargardiaë principatum Venedorum obtinuisse, *non tam successione hereditaria, quam placito inter se Principū, accedente procul dubio imperiali confirmatione.* Ea enim verba valent ad indicandam successionem feudalem, juxta quam propter agnationem primi acqvirentis jure, non merè *patrimoniali*, sed beneficiario succedebant, atque ad eò saltem ob jus ex pacto & providentia majorum constitutum, atque ab ultimo stipite ad *deri-*

derivatum, erant hæredes *feudales*. Quo pacto ipse se declaravit *Vandal. l. 7. cap. 10.* quum scripsit, *morientes Vandalia* (Wendia rectius) *Principes proximâ successione transmisisse illum titulum* ad duces Megapolenses. Quibus non *allo-dialem*, sed *feudalem* principatum stylo juridico liceat denotare. Constatqve aliàs, hunc & cæteros principatus ducatusqve esse virilis generis, hoc est, ut loquuntur in juris peritorum scholis, *feuda masculina*, atqve adeò ad feminas non deferri. *V. Cranzius Vaud. l. XI. cap. ult.* Ceterùm Venedorum Principatus oppida continet, *Gustrovium, Parchim, Plavve, Malchim*: ut verum sit Wendiam, quæ magnam quondam Europæ partem implevit, in tam exiguos fines redactam. *V. Cranzius Vandal. lib. 7. c. 10. Dömizium*, quod nunc eidem principatui annumeratur, à Marchionibus Brandenburgicis A. M. CCC XXIX. pignori oppositum fuit Comitibus Swerinensibus, atqve his in universum extinctis, cum cetera eorum hæreditate Ducum nostrorum patrimonio accrevit, & firmo perpetuoqve jure in eâ familia permansit, situ, operibus, validum, vectigaliqve Albis præditum, à quo nervi quasi artusqve potentia Serenissimi Ducis Swerinensis Christiani ducuntur. Interim vid. *Andreas Angelus Chron. Marchic. l. 2. p. 136.*

C

17. Ro-

17. *Rostochium*, quæ illustris ad Varnum
civitas est, anno MCLX. à fundamentis ædifica-
vit Pribislaus II. Nicloti filius, immunitatibus
beneficiisqve auxit Burewinus, forumqve ejus
ex præscripto juris Lubecensis ordinavit, & post-
ea amplificavit magis atque excoluit Burewinus
II. cujus urbis luculentum eruditumqve *chroni-*
chon composuit *Petrus Lindebergius*, spectatq; huc
oratio Johannis Posselii de inclyta urbe Rostochio,
anno dñi 1619. Francofurti ad Moenum edita.
Tractus Rostochiensis, perindè ut tota Oborti-
torum regio, quæ est yodierna Megapolis; ali-
quandiu Danis fuit obnoxius, atqve à Principa-
tu Megapolensi separatas rationes habuit, quoad
vixit Nicolaus, qui puer de Rostochio appella-
tus est: quo mortuo, Rostochiensis districtus
principatui Megapolitano insertus perpetuoqve
junctus fuit *Cranzius Vandal. l. 6. c. 24. §. l. 7. c.*
36. Illic Academiae sedem collocarunt Johannes
& Albertus, duorum fratrum filii, auspiciis anno
MCCCCXIX. factis. Privilegia pro illorum tem-
porū opinione Martinus V. Pontifex est imperti-
tus. In ea insignes Viri semper floruerunt, ac histo-
riam bonasq; literas præcipuè illustrarunt *Alber-*
tus Cranzius, postea *Hamburgensis Ecclesiæ Decanus*,
Nicolaus Marscalcus Thurius, deinde *Consiliarius Me-*
cklenburgicus, cuius *annales Vandalicos* jam supra
meri-

meritò laudari, Johannes Bocero ob scriptam ver-
sibus historiam regum Dania, Ducum nostræ gentis
& Holsatiae jure memorandus, Johannes Posselius
Græcis Latinisq; literis famam adeptus, & de Ro-
stochio, habita singulari oratione, bene merito, Jo-
hannes Caselius, vir in omni eruditionis genere
summus, qui postquam hic magna cum laude docu-
it, ad ornandam Academiam Juliam post est accitus,
David & Nathan Chytrai, quorum & dotes maxi-
me, & merita immortalia nullâ oratione satis cele-
brari possunt. Cranzius ob motus sæpe in eâ ur-
be excitatos, hanc talem fortunam ab infausto
sidere deduxit, *Vand. l. 7. cap. 40.* In quo ab eo
dissentit *VVaremundus de Erenberg*, id est, Eber-
hardus à Weihe, vir jurisprudentissimus, qui per-
peram ita existimasse Cranzium tradit, *de fœd. l. 1.*
cap. 1. Nec diffiteri possum, Cranzium inter-
dum alieniorem ab iis fuisse, quorum beneficia
prædicare debuisset. Vixit is aliquandiu in Col-
legio Canonorum Naumburgensium, & diaco-
ni partes obiit, sed erga illos haud gratum sem-
per se ostendit, è quorum regione egressus fuit.
Causæ dissidii inter Duces & urbem coepti, quod
in quinque annorum bellum erupit, *vid. ap. Cran-*
zium Vand. l. 14. c. 1. seqq. Dissensiones inter fra-
tres Johannem Albertum & Ulricum, atque ur-
bem exortas persequitur *Dav. Chytraus in brevi*

Chronico Arctoæ partis Germania An. 1587. excuso
p. 92. seqq. collat. Saxon. lib. 22. pag. 619. seqq. Jacob
Ang. Thuanus hist. lib. 38. pag. 716. seq. De Contro-
versia inter Serenissimos Duces Christianum, &
Gustavum Adolphum V. Thuldenus hist. Europ. en-
ne ad. 2. lib. 1. pag. 18. Sed ea cum ad motum spe-
ctaret, interventu Ordinem paulò post tranqvil-
litati publicæ remissa est. Quamquam autem
prædicta civitas societate Hansica continetur, ta-
men est sub imperio civili nostrorum Principum,
& privilegia sibi tradita amplissima fide obleqvii
retinet ac tuetur. Gedano & Sundio antiquior
est: propterea quòd illud auspiciis Waldemari I.
anno MCLXIV. prima initia habuit, atque ea
de causa Dansovic appellatum, urbis nomen &
formam aliquanto post accepit: hoc regnante
Waldemaro II. anno MCCX. & conditum à Da-
nis, & Colonis Saxonice cultum fuit. Vismaria
serius ædificata est, quæ tamen omnes maritimas
ejus limitis urbes opportunitate portus vincit,
cum primis Rostochium, quod ex ea re vehe-
menter laborat, atque adeò ad Varni exitum, u-
bi munitio, sive pharus VVarnemunda est, mer-
ces exponit in urbem devehendas. V. antiqui-
tatis causa Cranzius Vandal. l. 7. cap. 5. cap. 11. fo.
ls. Pontanus hist. Dan. l. 6 p. 302. fo. Possel. de Ro-
stock. pag. 13. conf. Lindeberg. l. 1. c. 8. Johannes
Magnus

Magnus hist. Gotb. lib. 18. cap. 19. in quo inest men-
dum chronologicum. Cyprianus Eichovius refert,
an. post C. N. CCC. XXIX. jam tunc ibi fuisse pagum
le vibus in itijs conditum, quod fabulis est ad nume-
randum, delict. German. pag. 138. Eas vero omnes
vetustate praestitit Lubeca, de qua vid. post Helmol-
dum Abbas Stadenfis an. 1139. Cranzius Vandal.
l. 6. c. 30. seq. l. 7. c. 14.

18. Præterea huic scripto mandandum du-
xi, quæ bonorum Ecclesiasticorum accessiones
nuper ad Ducatum nostrum factæ fuerint. Ex
his primo loco memorandus est *Episcopatus*
Suerinensis, qui regnante Henrico IV. * in ur-
be Megapoli constitutus, & postquam à Slavis,
ad superiorem superstitionem relapsis, deletus
est: imperante Friderico Ænobarbo ab Henrico
Leone Guelfo ** instauratus, atque in oppi-
dum Suerin translatus fuit. Extant hujus *lite-*
rae foundationis, in quibus testatus est, se pro reme-
dio anime & parentum suorum ad propiandam
Christianam religionem, in terra Slavorum trans-
albina, in loco horroris & vastæ solitudinis, tres *E-*
piscopatus *** construxisse, allodis, redditibus mensæ

C 3

sua

* A. M LXII.   ** A. M CLXX.   *** Alden-
burgensem, qui Lubecam translatus, hoc nomine rituloque solus
superest apud Protestantes nondum secularifatus, Mecklenburgen-
sem, qui Suerinensis dicitur est, Ratzeburgensem, qui hoc nomen
servavit.

*sua dotavisse, insuper ea, quam gladio & arcu suo
quesiverit, hereditate ampliasse.* Inde Episco-
patum Swerinensem nominat, & in curando re-
stituendoqve eo magnum laborem operamqve
se posuisse affirmat. *V. Adamus Bremensis lib.*
3. H.E.c. 23. Cranzius Metropol. l. 6. cap. 25. 39.
& l. 7. c. 20. Chytr. Saxon. lib. 1. pag. 43. Chron.
Riddagsbusan. pag. 5. Atqve hic Episcopatus,
perinde ut Razeburgensis, obnoxius fuit juri
metropolitano Ecclesie Bremensis; sed dignita-
tem Principis Ecclesiastici jure seculi mutavit,
sessionemq; simul & suffragium inter Principes
profanos, sive seculares est adeptus. *Instrum.*
Pac. Osnabrug. art. 12. Quod summæ rationis
& æqvitatæ fuit, ut propter abalienatam civita-
tem portumq; *Vismariensem* & conveniens satis-
factio offeretur, & præstaretur. Nam neqve
culpa in Ducibus nostris resedit, neque ullo fa-
cto tale quid commeriti erant, ut tam luculentâ
patrimonii sui parte, quâ in tota Germania nec a-
prior, nec utilior est ad rem maritimam, priva-
rentur. Quia autem evidens erat necessitas fi-
niendi belli, quod sine eâ cessione finiri non po-
tuit, Serenissimi Duces de jure suo decedere, &
reipublicæ causa in compensatione acquiescere
necesse habuerunt. Alioqvi sua potius retine-
re cupiebant, atqve adeò per legatos contra ob-
testa-

restabantur, causamq; suam omnibus modis de-
fendebant. Sed quoniam Germaniæ tunc res ob
bellum afflictissimæ, & consiliorum volunta-
tumq; dissidentium impeditissimæ rationes e-
rant, passi sunt tandem fieri, quod mutare non
potuerunt. Cum primis quod viderent, nullas
ibi neque preces, neque obtestationes, nec que-
stus Brandenburgicorum valuisse, quippe qui
in ejusmodi pacis instaurandæ conditiones nul-
lo modo consentire volebant, & tamen necessita-
te temporum ipsi quoque tandem vincebantur,
quum nil opis auxiliique in amicis & sociis, nil
præsidii in postulatis & rationibus haberent, at-
que sic publicæ utilitati remitterent, quod tur-
bidus temporum status ita ferebat, ut impera-
toris atque imperii voluntati concederent, &
quod jure ceteroqui retinere debuissent, abalie-
nari paterentur. Fuitque hoc grave *Dominii E-*
minentis in republica nostra exemplum, ex actis
illorum sanè difficiliorum temporum erutum,
V. Theatrum Europæum T. V. & VI. passim. Ve-
rùm ratione dicti Episcopatus in patrimonium
Serenissimi nostri Ducis addicti perpetuus Aca-
demix Rostochiensis *Cancellarius* idem ille au-
dit. *Episcopatus Raceburgensis* sub Henrici IV.
Salici imperio cœptus est ab Alberto Archiepi-
scopo Bremensi, sed posteaquam Venedi, officii-
um &

um & sacra deserentes, iterum insurrexerant, e-
versus est, donec ab Henrico Leone Guelpho
faustis initiis instauratus, atque egregiis rediti-
bus ornatus atque locupletatus fuit. Quibus
rebus evenit, ut Henricus Dux jus inaugurandi
hunc & cæteros Slaviæ Episcopos, etiam permis-
su imperatoris, consequeretur. Cujus rei ido-
neum auctorem habeo *Helmoldum, ex quo Cranz-
zius summa capita desumpsit Metropol. l. 6. cap. 28.
Conf. Chytræus Sax. l. 2 pag. 63.* Fuitque Race-
burgi & Rostochii fortuna haud multum disimi-
lis, quando utrumque ex vicinis ruinis, illud ex
Bardawici à Leone Guelpho diruti, hoc ex Kissi-
ni ab eodem destructi & solo æquati crevit, tan-
taque incrementa cepit, ut multi homines eo
confluerent, atque ibi permanerent, Rostochi-
um verò in primis mercaturæ commerciis cele-
braretur, quod luculenter executus est *Lindeber-
gius. De Comitatu Raceburgensi vid. Cranzius
Vandal. l. 6. cap. 31. Et jam ante eum Arnolæus Lu-
becensis lib. 4. cap. 7.* Unde dicti sunt Comites
Raceburgenses, quorum familiam condidit *Hen-
ricus de Badevvide*, ut eum nominat *Helmoldus*,
et *Hermannus de Lerbeke* scripsit *Henricum de
Bardewick: Chron. Comitum Schauenburg. p.
12.* Qui Comitatus extincto Bernhardo III. Co-
mitum Raceburgensium ultimo, ad duces Saxo-
niæ

niæ, à quibus jure beneficiario pendeat, rediit, quod est ipsum *directum utileq; dominium terre Palaborum. V. Cranzius d.l.* Ceterum *Episcopatus Raceburgensis* anno MDCXLIX, ad jus seculi redactus, atq; in confecto cessionis compensationisq; negotio Ducibus Sverinensibus perpetuo jure attributus, nunc haud aliter, quam alius secularis Principatus cum annexa sessionis & suffragii dignitate possidetur atq; administratur. *Inst. Pac. Osnabr. art. 12.* Eam ob causam anno MDC LII. præsules Ecclesiastici Raceburgenses Duci Adolpho Friderico, atq; eo defuncto, Serenissimo Duci Christiano sacramentum dixerunt, atq; ditionis imperiiq; ejus fructum ceperunt.

19. Constitutis ita rebus, *ambo Episcopatus* in principatum seculi mutati, in familia sexus virilis tantum hærebunt, & perinde ut ducatus Mecklenburgicus, solâ successione marium ad omnes usq; posteros Ducem antiquissimæ hujus stirpis perpetuâ serie continuabuntur. *Inst. Pac. d.t.* Unde sequitur, *Sverinensem* ornare tue-riq; summum Ducis in republica Germanica locum, in quantum tria suffragia principalia habet, & primum quidem, quâ Dux Sverinensis, alterum quâ Episcopus Sverinensis, tertium quâ Episcopus Raceburgensis. Dux Güstroviensis unum duntaxat suffragium inter Principes dicit. *V. instr. Pac. d.l. & subscriptiones R. I. 1654.*

D

20. Ad

20. Ad hanc compensationis æquitatem spectabat, quòd Duci Gustavo, Gustavo Adolpho, propterea quòd Episcopatus Raceburgensis designatus administrator fuerat, duo beneficia Ecclesiastica, sive *Canonicatus*, si tales Magdeburgi & Halberstadii vacare contingeret, impertiendi promittebantur. Præterea familiaræ Megapolitanæ pro certa portione redditus ex prætensis duobus Ecclesiæ Argentoratensis *Canonicatibus* obventuri addicebantur. Et ne quid valori satisfactionis deesset, duæ præfecturæ sacræ, id est, *commendæ* Hierosolymitani Ordinis Equitum D. Johannis, eaq; in ducatu Megapolitano sitæ, assignabantur, ita ut altera earum *Mirov* Sverinensi, altera *Nemerov* Gustavo in perpetuum attributa esset maneretq;ve. V. *Instr. Pac. sæpius adductum.*

21. In has dignitates evedti, nemini Principum vel vim, vel molestiam ullam attulerunt, nisi quòd ob vectigal *Vvarnemundanum* justas querelas in Comitibus exposuerunt. Cum enim Sveci vectigalis apud *Vvarnemundam* exigendi jus potestatemve pacto Osnabrugensi tributam esse sibi dicerent, atq;ve in eam rem verba *instr. pac. § præterea* adducerent, non modò imperator atq; imperii Principes contradixerunt, sed etiam Serenissimi Duces nostri hanc pro jure suo atq;ve salute suæ ditionis commerciorum susceptam

ptam causam omni studio sunt persecuti. Ar-
gumenta, quibus negabant talem servitutem ve-
ctigalis ab se deberi, multa & solida fuerunt. Et-
enim jus imponendi vectigalis I. ex intentione
paciscentium imperatoris & imperii est intelli-
gendum. II. Atqvi hæc intentio qvalis fuerit,
quamqve in sententiam valuerit, mox apparuit,
qvum Suedi vectigalis apud Warnemundam ex-
igendi initium fecissent. Simul ac enim id cœ-
ptum est, publicis contradictionibus & *protesta-
tionibus* imperatoris & imperii Principum postu-
lata ipsorum sunt rejecta. III. Warnemunda,
salvâ territorii potestate ducum nostrorum, con-
tinetur finibus jurisdictionis Rostochiensis, ad
quam jurisdictio Svedorum nullo prætextu juris
proferri poterat. IIII. Itaqve longius ab inten-
tione paciscentium discesserunt, qvum privilegi-
um alioqvi odiosum, & duntaxat pro suo terri-
torio concessum, inceperunt porrigere ad terri-
torium alienum. V. Verba *Megapoleos* non va-
lent ad omnem Megapolin maritimam denotan-
dam, sed pro eâ parte, qvâ pacto Olnabrugensi
cessa, & in Svedos collata erat. VI. Nisi enim
proposito conventionis pragmaticæ convenien-
ter intelligantur, multæ nec secum conciliandæ
conclusiones inde sequentur. VII. Non quidem
nescimus, privilegia aliquando in alieno terri-
torio acquisita & usu probata esse: sed hic quæstio
ver-

vertit, utrum jure pacti Westphalici tale jus doceri potuerit & firmari. Quod negamus constanter, atq; hujus rationis similitudine utimur. Eodem cessionis capite Svedis tributum jus est condendæ Academia, ubi & quando, id est, quo in loco temporeq; velint. At nemo erit tam iniquus, ut putet, Suedos hoc jus nactus, etiam alibi, quàm intra fines suæ ditionis, *vigore hujus §.* Academiam condere potuisse. Ne nunc addam, id quod jure illicitum, occasioneq; belli & turbatæ reipublicæ in perniciem commerciorum introductum fuit, jure esse abolendum.

22. De sessionis & suffragii dicendi ordine, usu rationumq; præsidio à nostris Ducibus firmato alii diffusè egerunt, ac ipse etiam principia causasque prærogativæ illorum ex veris atq; luculentis rerum domesticarum commentariis hausi. Eò vid. *Johannes Limnaus addit. ad 15. c. 12. Jacobus Andreas Crusius de præmin. l. 4. c. 12.* Sedisse enim ante Duces Juliacenses, & locum hunc cum ratione antiquitatis, tum observatione prisce moris consuetudinisq; tenuisse, publicis documentis dudum comprobant. Tribunal Principale *Sternberga* est, ac privilegium de non provocando ad judicium Spirense habent, quoad summa litis non excedit CCC. florenos. Circulo Saxonie inferioris, quo comprehenduntur, magnum robur securitatisq; adjumentum præbent, & jus atq; leges imperii hoc quoq; turbido & misero temporum statu summâ fide atq; diligentia tuentur. Quod non dubito, quin Serenissimis Ducibus bene eventurum sit, precorq; Deum, ut voto meo exitus congruat, & patria tandem à bellis respiret, pristinamque felicitatem consequatur, & perpetuam servet.

Da. 952. 6

Da 952

A

TA → OL

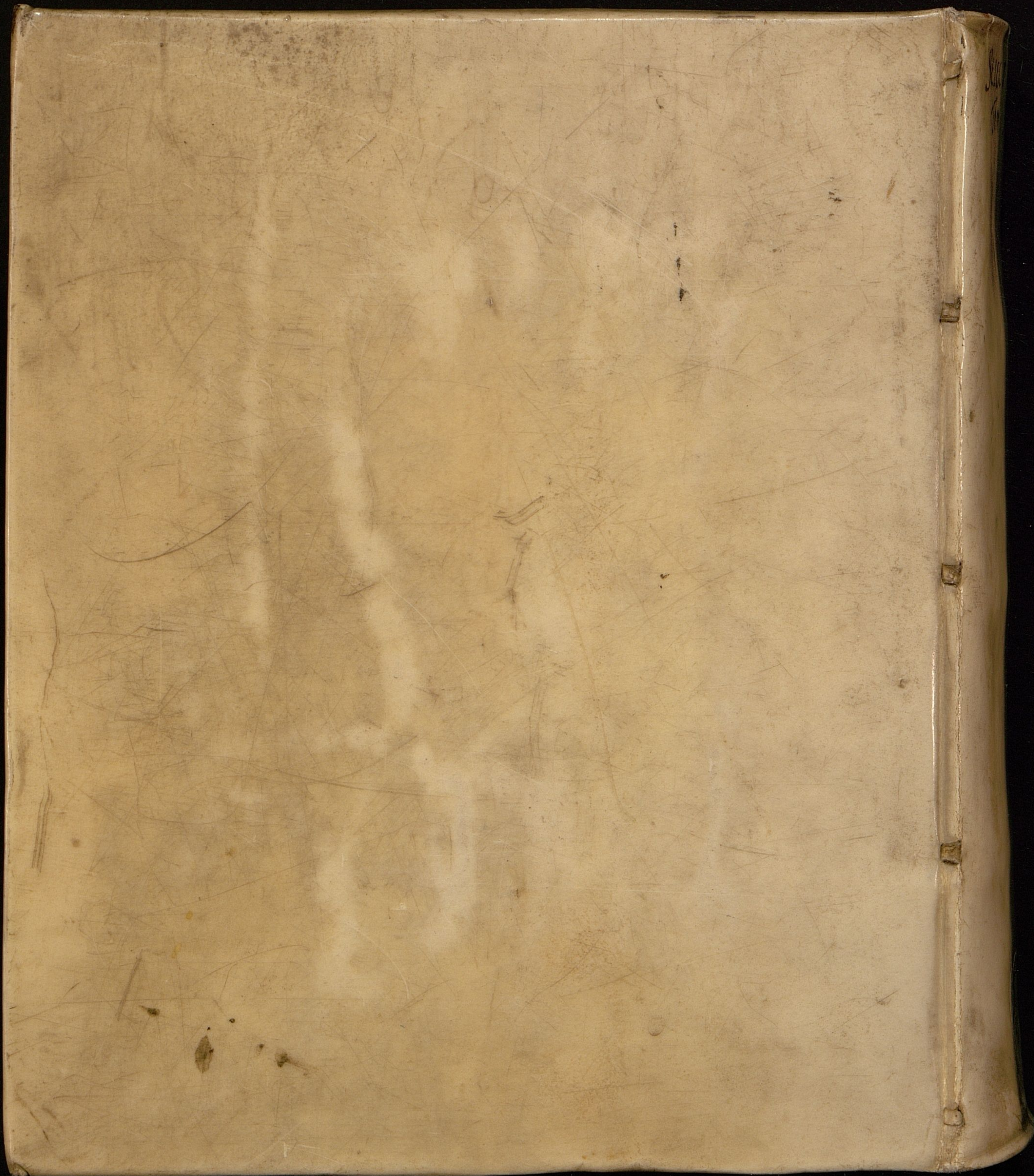
nur BC Biskop
angehängt

W 17

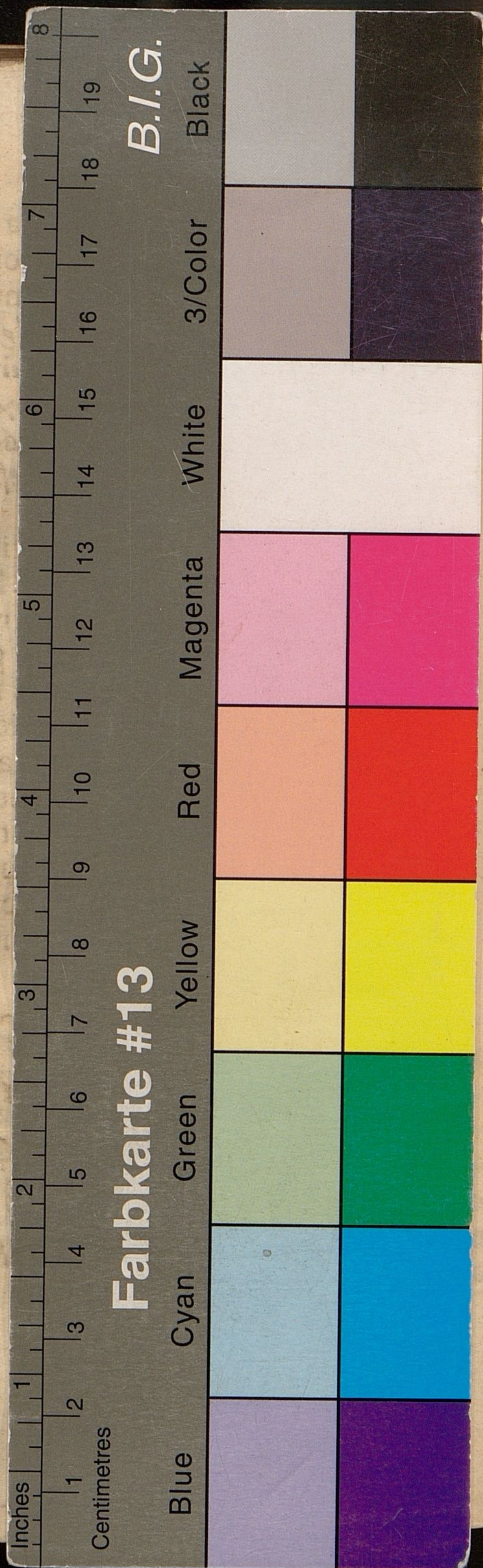
W.C.

26
25

Q. D. B. V.
**RES MECKLEN.
BURGICAE,**
DUCTU
**CONRADI SAMUELIS
SCHURZFLEISCH,**

expositæ

à

**JUSTO LUDOVICO Olthoff/
MECKLENBURGICO**

WITTENBERGÆ Anno Ibc Ibc LXXVII.

WITTENBERGÆ,
Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typ.
Anno MDCXCV.

Z.

3

